

**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА
ЗА ЕНЕРГЕТИКУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ТРЕБИЊЕ**

**REGULATORNA KOMISIJA
ZA ENERGETIKU
REPUBLIKE SRPSKE
TREBINJE**

**ПРАВИЛНИК
О ТАРИФНОЈ МЕТОДОЛОГИЈИ И ТАРИФНОМ СИСТЕМУ ЗА ТРАНСПОРТ И
СКЛАДИШТЕЊЕ ПРИРОДНОГ ГАСА**

Требиње, мај 2014. године

САДРЖАЈ:

ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ	5
Члан 1. (Предмет)	5
Члан 2. (Циљеви)	5
Члан 3. (Дефиниције и скраћенице)	5
Члан 4. (Начела тарифне методологије)	7
ДИО ДРУГИ – ПОТРЕБНИ ПРИХОД И ТРОШКОВИ РЕГУЛИСАНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	8
ГЛАВА I - ОДОБРЕНИ ПОТРЕБНИ ПРИХОД	8
Члан 5. (Одобрени потребни приход као подлога за цијене и тарифне ставове)	8
Члан 6. (Одобрени потребан приход)	8
Члан 7. (Израчунавање одобреног потребног прихода)	9
Члан 8. (Приход функционално раздвојених дјелатности)	9
Члан 9. (Рачуноводствено раздвајање регулисаних дјелатности у сектору природног гаса)	9
ГЛАВА II - КРИТЕРИЈУМИ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ЕЛЕМЕНАТА ПОТРЕБНОГ ПРИХОДА	10
Одјељак А. Трошкови из пословне активности	10
Члан 10. (Биланс успјеха базне године)	10
Члан 11. (Врсте оправданих трошкова из пословне активности)	10
Члан 12. (Оцјена оправданости трошкова)	10
Члан 13. (Трошкови коришћења објеката и опреме)	10
Члан 14. (Трошкови амортизације)	11
Члан 15. (Трошкови материјала и енергената)	11
Члан 16. (Трошкови рада)	11
Члан 17. (Трошкови производних услуга)	12
Члан 18. (Нематеријални трошкови)	12
Члан 19. (Трошкови општих и административних послова)	12
Члан 20. (Трошкови губитака природног гаса)	13
Одјељак Б. Регулативна основа и поврат на капитал	13
Члан 21. (Регулативна основа)	13
Члан 22. (Повећање регулативне основе)	13
Члан 23. (Смањење регулативне основе)	14
Члан 24. (Трајна обртна средства)	14
Члан 25. (Стопа поврата на капитал)	14
Члан 26. (Одобрени поврат на капитал)	14
Одјељак В. Обрачун пореза	15
Члан 27. (Порези)	15
Одјељак Г. Остали приходи	15
Члан 28. (Остали приходи)	15
Члан 29. (Накнада за прикључење као остали приход за дјелатност транспорт)	15
Одјељак Д. Подешавање одобреног потребног прихода	16
Члан 30. (Подешавање прихода због неискоришћености капацитета)	16
Члан 31. (Утврђивање одобреног потребног прихода за нове енергетске субјекте)	16
ДИО ТРЕЋИ - ТАРИФНИ СИСТЕМ И ТАРИФНИ ДИЗАЈН ЗА ПРИСТУП И КОРИШЋЕЊЕ ТРАНСПОРТНОГ СИСТЕМА И УПРАВЉАЊЕ ТРАНСПОРТНИМ СИСТЕМОМ	16

ГЛАВА I – ТАРИФНИ СИСТЕМ	16
Члан 32. (Тарифни елементи за приступ и коришћење транспортног система)	16
Члан 33. (Тарифни елементи за управљање транспортним системом)	17
Члан 34. (Улази и излази транспортног система)	17
Члан 35. (Прекидни и непрекидни капацитет)	17
Члан 36. (Повратни капацитет)	17
Члан 37. (Прекид испоруке уговореног непрекидног капацитета)	17
Члан 38. (Прекид испоруке уговореног прекидног капацитета)	17
Члан 39. (Прекорачење уговореног капацитета)	18
Члан 40. (Тарифни елемент потрошња транспортног система)	18
ГЛАВА II – МЕТОДОЛОГИЈА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЦИЈЕНА И ТАРИФНИХ СТАВОВА	18
Члан 41. (Расподјела одобреног потребног прихода)	18
Члан 42. (Достава података оператеру транспортног система)	18
Члан 43. (Утврђивање калкулативне вриједности капацитета)	19
Члан 44. (Утврђивање цијена капацитета дјелатности транспорта)	19
Члан 45. (Утврђивање цијене потрошње дјелатности транспорта)	20
Члан 46. (Расподјела (алокација) трошкова транспорта на тарифне елементе)	20
Члан 47. (Утврђивање цијене управљања транспортним системом)	20
ГЛАВА III – ТАРИФНИ СТАВОВИ ЗА КОРИШЋЕЊЕ И УПРАВЉАЊЕ ТРАНСПОРТНИМ СИСТЕМОМ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	21
Члан 48. (Тарифни елементи и тарифни ставови по дионицама транспортног система)	21
Члан 49. (Утврђивање тарифних ставова за транспорт природног гаса и управљања транспортним системом природног гаса за систем улаз-излаз)	21
Члан 50. (Обрачун трошкова транспортног система)	21
ДИО ЧЕТВРТИ - ТАРИФНИ СИСТЕМ И ТАРИФНИ СТАВОВИ ЗА СКЛАДИШТЕЊЕ И УПРАВЉАЊЕ СКЛАДИШНИМ СИСТЕМОМ	23
Члан 51. (Тарифни елементи система за складиштење природног гаса)	23
Члан 52. (Тарифни ставови за складиштења природног гаса)	23
ДИО ПЕТИ - ТАРИФНИ ПОСТУПАК	23
Члан 53. (Покретање тарифног поступка)	23
Члан 54. (Разлози за покретање тарифног поступка)	23
Члан 55. (Вођење тарифног поступка)	24
Члан 56. (Подносиоци захтјева)	24
Члан 57. (Збирни захтјев)	24
Члан 58. (Достављање захтјева)	24
Члан 59. (Прописани обрасци са техничким и финансијским подацима)	25
Члан 60. (Обавеза независне ревизије)	25
Члан 61. (Утврђивање комплетности захтјева)	25
Члан 62. (Обавјештавање подносиоца о поднесеном захтјеву за одобрење тарифа)	26
Члан 63. (Јавне расправе)	26
Члан 64. (Обавјештење за јавност)	26
Члан 65. (Додатни подаци и чињенице)	27
Члан 66. (Разлози за процјену)	27
Члан 67. (Процјена недостајућих података)	27
Члан 68. (Оцјена поузданости процјене)	28
Члан 69. (Оцјена доказа)	28
Члан 70. (Извјештај водитеља поступка)	28

Члан 71. (Рок за окончање тарифног поступа).....	29
Члан 72. (Одлука Регулаторне комисије у тарифном поступку).....	29
Члан 73. (Објављивање и примјена тарифе)	29
Члан 74. (Недозвољене активности)	29
Члан 75. (Надзор над примјеном тарифа)	30
ДИО ШЕСТИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	30
Члан 76. (Тумачење).....	30
Члан 77. (Ступање на снагу).....	30

На основу члана 4. став (2) алинеја а), б) и в) Закона о гасу (Службени гласник Републике Српске, број 86/07 и 121/12) и члана 18. став (1) Статута Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске - Пречишћени текст (Службени гласник Републике Српске, број 6/10) и члана 45. став (2) Пословника о раду Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске (Службени гласник Републике Српске, број 59/10), Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске, на 84. редовној сједници одржаној 21. маја 2014. године у Требињу, донијела је

ПРАВИЛНИК О ТАРИФНОЈ МЕТОДОЛОГИЈИ И ТАРИФНОМ СИСТЕМУ ЗА ТРАНСПОРТ И СКЛАДИШТЕЊЕ ПРИРОДНОГ ГАСА

ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет)

Правилником о тарифној методологији и тарифном систему за транспорт и складиштење природног гаса Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: Регулаторна комисија) уређује принципе, начин и поступак којима се утврђују:

- а) начин утврђивања потребног прихода за дјелатност транспорта, управљања транспортним системом и дјелатност складиштења укључујући и управљање системом за складиштење (у даљем тексту: складиштење),
- б) тарифни систем и начин утврђивања тарифних ставова за приступ, и коришћење транспортног система природног гаса и управљање транспортним системом природног гаса, као и тарифних ставова за складиштење природног гаса и
- в) правила тарифног поступка.

Члан 2. (Циљеви)

Циљ доношења овог правилника је омогућавање правичног и економичног поступка регулације цијена у сектору природног гаса, увођење тржишних механизма и међународно прихваћене праксе засноване на принципима равноправног приступа и недискриминације корисника транспортних и складишних система, те јасни и унапријед познати услови приступа и коришћења транспортних и складишних система природног гаса у Републици Српској.

Члан 3. (Дефиниције и скраћенице)

(1) Термини и изрази који се користе у овом правилнику и његовим прилозима имају следеће значење:

Базна година - означава референтну годину у односу на коју се врши утврђивање и одобравање потребног прихода енергетског субјекта за обављање регулисане дјелатности.

Дионица - дио транспортног система од улазне тачке транспортног система до првог чвора или од чвора до чвора као и од чвора до излазне тачке транспортног система.

Излазне тачке - излазне тачке на транспортном систему су мјерне, односно мјерно-регулационе станице, гдје се квалитативно и количински гас предаје кориснику.

Капацитет - максимална дневна потошња гаса за одређени период.

Максимални годишњи капацитет - максимални капацитет на годишњем нивоу.

Мјерно мјесто - мјесто мјерења код примопредаје природног гаса и мјесто разграничења одговорности између транспортног или складишног система и корисника система природног гаса.

Нова стална средства - стална средства стављена у употребу после 31.12.2013. године.

Непрекидни капацитет - је капацитет природног гаса који оператер транспортног система гарантује кориснику система у уговореном обиму.

Повратни капацитет - прекидни капацитет који се уговара за транспорт природног гаса у супротном смјеру од уобичајеног тока природног гаса.

Потребни приход - износ прихода потребан регулисаном енергетском субјекту да надокнади све оправдане трошкове ради обављања регулисане дјелатности на основу којег се израчунавају тарифе.

Прекидни капацитет - је капацитет који оператер транспортног система може прекинути у складу са условима предвиђеним овим правилником и у уговору о транспорту.

Прикључак - инсталација, уређаји, опрема и материјали којима се у складу са одобрењем за прикључење, објекат физички повезује на систем у најближој тачки у којој је прикључење технички и правно могуће, укључујући и мјерни уређај.

Рачуноводствено раздвајање - поступак вођења рачуноводствених евиденција, припремања и израде финансијских извјештаја којим се обезбјеђује да се рачуни за сваку од дјелатности транспорта, управљања транспортним системом, дистрибуције, складиштења и снабдијевања природним гасом воде као да се свака од њих обавља у посебном субјекту, са циљем да се избјегне дискриминација и унакрсно субвенционисање између дјелатности, између квалификованих и тарифних купаца или између било које регулисане и једне или више нерегулисаних дјелатности.

Регулисана дјелатност - дјелатност транспорта, управљања транспортним системом, дистрибуције, складиштења и снабдијевања тарифних купаца, односно јавно снабдијевање природним гасом коју обавља енергетски субјект по условима које прописује Регулаторна комисија и/или чије се цијене услуга утврђују у поступку и на начин који пропише Регулаторна комисија.

Регулисани енергетски субјект - енергетски субјект који обавља регулисану дјелатност.

Регулисане цијене - цијене обављања дјелатности транспорта, управљања транспортним системом и складиштења изражене кроз тарифне ставове у складу са тарифним системом за чију је примјену потребна сагласност Регулаторне комисије.

Стандардни кубни метар природног гаса (Sm^3) - је количина гаса која заузима запремину од једног кубног метра природног гаса на температури од 15°C и притиску од 101.325 Pa .

Стара стална средства - стална средства стављена у употребу прије 31.12.2013. године.

Тарифни период - период у току којег се примјењују тарифни ставови, које је одобрила Регулаторна комисија, на начин прописан тарифним системом.

Тарифни систем - систем критеријума и правила који садржи: тарифне елементе, начин њихове примјене у одређеним периодима потрошње (коришћења) и користи се за утврђивање тарифа и обрачун у сектору природног гаса.

Тарифни елемент - обрачунске величине тарифног система у којима се могу изразити учинци регулисаног енергетског субјекта које обавља дјелатност транспорта, управљања транспортним системом, дистрибуције, складиштења или снабдијевања природним гасом и обрачунати накнаде за те учинке.

Тарифни ставови - јединичне цијене тарифних елемената за кориснике система.

Тарифе - цијене или тарифни ставови.

Улазне тачке - улазне тачке на транспортном систему транспортера су примопредајне станице, гдје се природни гас квалитативно и количински испоручује ради транспортовања, и гдје транспортер квалитативно и количински преузима природни гас који треба да буде транспортован.

Уговорени капацитет - капацитет који је оператер транспортног система, у прописаном поступку расподеле, додијелио кориснику система уговором о транспорту, а који се сматра највећим дневним капацитетом израженим у ($\text{m}^3/\text{дан}$) и

Чвор - мјесто раздвајања транспортног система или мјесто прикључка на транспортни систем.

(2) Поред термина и изрази који су дати у ставу (1) овог члана, у овом правилнику су коришћени термини и изрази обухваћени одредбама Закона о гасу (у даљем тексту: Закон) и подзаконским актима Регулаторне комисије.

Члан 4.

(Начела тарифне методологије)

(1) У сектору природног гаса у складу са одредбама овог правилника утврђују се цијене и тарифни ставови приступа и коришћења транспортног система, управљања транспортним системом и складиштења природног гаса.

(2) Тарифна методологија у сектору природног гаса полази од сљедећих начела:

- а) тарифе које се утврђују у сектору природног гаса засноване су на оправданим трошковима обављања дјелатности тако да се обезбиједи функционисање и развој система,
- б) регулисани енергетски субјект има право да кроз тарифне ставове оствари потребни приход из којег може надокнадити све оправдане трошкове пословне активности регулисане дјелатности и остварити правичан поврат на уложена средства за обављање дјелатности за коју се утврђују тарифе,

- в) потребан приход и оправдани трошкови утврђују се посебно за сваку регулисану дјелатност у сектору природног гаса и за сваки енергетски субјект,
- г) трошкови обављања дјелатности алоцирају се на тарифне елементе дефинисане тарифним системом, рачуноводствено раздвојене од осталих дјелатности које се обављају у енергетском субјекту у циљу спрјечавања међусобног субвенционисања између појединих дјелатности као и између појединих корисника система и
- д) терет доказивања оправданости свих трошкова и ставки коришћених за утврђивање тарифа је на енергетском субјекту.

ДИО ДРУГИ – ПОТРЕБНИ ПРИХОД И ТРОШКОВИ РЕГУЛИСАНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

ГЛАВА I - ОДОБРЕНИ ПОТРЕБНИ ПРИХОД

Члан 5.

(Одобрени потребни приход као подлога за цијене и тарифне ставове)

- (1) Утврђивање цијена регулисаних дјелатности регулисаних енергетских субјеката за потребе одређивања тарифних ставова заснива се на обрачуну годишњег потребног прихода регулисаног енергетског субјекта ("одобрени потребни приход") који одобрава Регулаторна комисија.
- (2) Одобрени потребни приход заснива се на оправданим, сврсисходним и цјелисходним трошковима обављања регулисане дјелатности насталим ради остварења планираних учинака и одобреном поврату на капитал.

Члан 6.

(Одобрени потребан приход)

- (1) Одобрени потребан приход од регулисаних дјелатности енергетског субјекта по регулисаним цијенама који одобрава Регулаторна комисија, обухвата следеће компоненте:
 - а) оправдане трошкове из пословне активности енергетског субјекта (трошкови рада и одржавања укључујући и трошкове амортизације сталних материјалних и нематеријалних средстава),
 - б) одобрени поврат на капитал,
 - в) обрачунати порез на добит примјеном прописане стопе пореза на опорезиву основицу садржану у износу одобреног поврата на власнички капитал,
 - г) остали приход као одбитну ставку.
- (2) Начин израчунавања одобреног потребног прихода на основу трошкова, утврђених по критеријумима наведеним у овом правилнику, описан је у Прилогу 1. Упутство за примјену тарифне методологије, који је саставни дио овог правилника.

Члан 7.

(Израчунавање одобреног потребног прихода)

(1) Трошкове обављања регулисаних дјелатности енергетски субјект документује подацима о остварењу у базној години и планом пословања за сваку годину тарифног периода.

(2) Трошкови који чине потребни годишњи приход утврђују се на основу остварења у базној години, подешавањем енергетских и техничких параметара на вриједности дефинисане планом пословања за тарифни период.

(3) Регулисани енергетски субјект доказује оправданост сваког оствареног износа трошка у базној години који се укључује у потребни годишњи приход, као и оправданост сваког подешавања у току тарифног периода.

(4) Базна година је у правилу година која претходи тарифном поступку, а обухвата период у којем енергетски субјект располаже свим релевантним подацима и доказима на којима темељи свој захтјев или подацима и доказима довољним за поуздану оцјену оправданости сваке ставке у структури потребног прихода и обима утрошака усклађених са обимом услуга на основу којих се обрачунавају јединичне цијене и тарифе.

Члан 8.

(Приход функционално раздвојених дјелатности)

(1) Одобрени потребан приход и на њему засноване цијене утврђује се посебно за дјелатност транспорта, дјелатност управљања транспортним системом, дјелатност дистрибуције, дјелатност складиштења и дјелатност снабдијевања природним гасом.

(2) На основу одобреног потребног прихода раздвојених дјелатности из става (1) овог члана утврђују се цијене и тарифни ставови за приступ, коришћење и управљање транспортним системом, тарифни ставови за приступ, коришћење и управљање дистрибутивним системом, тарифни ставови за складиштење природног гаса и тарифни ставови за снабдијевање тарифних купаца природног гаса, односно јавно снабдијевање.

Члан 9.

(Рачуноводствено раздвајање регулисаних дјелатности у сектору природног гаса)

(1) У циљу правичног утврђивања одобреног потребног прихода регулисане дјелатности, односно конзистентне и једнообразне примјене правилника, регулисани енергетски субјект који обавља више регулисаних или других дјелатности дужан је извршити рачуноводствено раздвајање дјелатности и подносити извјештај по сегментима у складу са Јединственим регулаторним контним планом.

(2) Регулисани енергетски субјекти који имају дозволу за обављање двије или више регулисаних дјелатности дужна су рачуноводствене податке исказивати одвојено за сваку од тих дјелатности.

ГЛАВА II - КРИТЕРИЈУМИ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ЕЛЕМЕНАТА ПОТРЕБНОГ ПРИХОДА

Одјељак А. Трошкови из пословне активности

Члан 10.

(Биланс успјеха базне године)

Регулаторна комисија одобрава оправдане трошкове обављања регулисане дјелатности полазећи од података исказаних у извјештају о укупном резултату у периоду - билансу успјеха регулисаног енергетског субјекта у базној години.

Члан 11.

(Врсте оправданих трошкова из пословне активности)

(1) Приходом из члана 6. овог Правилника треба надокнадити оправдане трошкове обављања регулисане дјелатности енергетског субјекта исказане у финансијским извјештајима.

(2) У оправдане трошкове укључује се и припадајући дио трошкова за финансирање управе и заједничких послова који се обављају унутар вертикално или хоризонтално интегрисаног енергетског субјекта.

Члан 12.

(Оцјена оправданости трошкова)

(1) Оправданим трошковима обављања дјелатности сматра се сваки издатак који настане ради обављања регулисане дјелатности енергетског субјекта, укључујући коришћење неопходних средстава на начин и у складу са законом, прописима донесеним на основу закона, техничким стандардима, као и ангажовање особља које посједује знање, квалификације и искуство потребно за обављање дјелатности.

(2) Да би трошкови енергетског субјекта били укључени у одобени потребни годишњи приход, као основу за утврђивање тарифа, потребно је да регулисани енергетски субјект докаже сљедеће:

а) да су трошкови документовани и правилно исказани у пословним књигама енергетског субјекта,

б) да је обим утрошака усклађен са обимом производа и услуге коју пружа енергетски субјекат,

в) да се трошкови односе на дјелатност за коју се утврђују тарифе и

г) да је регулисана дјелатност за коју се утврђују тарифе рачуноводствено раздвојена од осталих дјелатности које се обављају у енергетском субјекту.

(3) Оправданост настанка сваке врсте трошкова оцјењује се на основу сврсисходности настанка трошка, а имајући у виду услове, околности и расположиве информације у вријеме када је донесена одлука којом су трошкови настали.

Члан 13.

(Трошкови коришћења објеката и опреме)

(1) Оправдане трошкове чине трошкови основних средстава која посједује или користи регулисани енергетски субјект, а која служе за обављање регулисане

дјелатности у складу са Законом, дозволом за обављање дјелатности и другим прописима донесеним на основу Закона.

(2) Трошкове коришћења објеката, опреме и уређаја чине трошкови повезани са радом и одржавањем основних средстава неопходних за обављање дјелатности, а по врсти трошкова чине их:

- а) трошкови амортизације,
- б) трошкови закупа средстава у власништву других лица,
- в) трошкови осигурања објеката и опреме и
- г) трошкови дажбина који зависе од вриједности или капацитета објеката и опреме.

(3) Оправданост трошкова коришћења објеката, опреме и уређаја оцјењује се на основу спецификације објеката, опреме и уређаја који представљају услов за обављање дјелатности, укупног капацитета расположивих средстава, потребног капацитета за дати обим услуга у базној години и у тарифном периоду, упоредних података за друге сличне енергетске субјекте, усвојене рачуноводствене процјене и политика амортизације, а имајући у виду услове, околности и расположиве информације у вријеме када је донесена одлука о прибављању средства.

Члан 14.

(Трошкови амортизације)

(1) Трошкови амортизације признају се на средства која су у функцији обављања регулисане дјелатности и утврђују се на основу набавне или тржишне/фер вриједности сталних средстава у базној години.

(2) Трошкове амортизације из става (1) овог члана увећавају се за трошкове амортизације средстава која ће бити активирана у тарифном периоду, а умањена за трошкове амортизације средстава која ће бити расходована у тарифном периоду.

Члан 15.

(Трошкови материјала и енергената)

(1) Трошкови материјала и енергената утврђују се на основу оствареног обима утрошака у базној години и остварених јединичних цијена и планираног годишњег обима утрошака у наредном тарифном периоду.

(2) Оцјена оправданости трошкова укључује сљедеће:

- а) оправданост оствареног обима утрошака у базној години, на основу стандарда, норматива или упоредних анализа,
- б) оправданост остварених јединичних цијена на основу остварених тржишних цијена, упоредних анализа или проведених поступака јавне набавке,
- в) оправданост планираног годишњег обима утрошака материјала и енергената у наредном тарифном периоду, на основу плана пословања и плана развоја.

Члан 16.

(Трошкови рада)

(1) Трошкови рада обухватају трошкове зарада и накнада зарада запослених и остала лична примања, по основу уговора о раду на пословима који су неопходни за

функционисање регулисаног енергетског субјекта, укључујући све врсте пореза, доприноса и других дажбина на терет послодавца који се плаћају на лична примања.

(2) Оправданост трошкова рада оцјењује се на основу норматива и упоредних анализа у погледу потребног обима и врсте послова, а за цијену рада на основу упоредних података за исте и сличне послове у Републици Српској и сличне енергетске субјекте у окружењу.

(3) Регулисани енергетски субјект може доказивати оправданост укупних трошкова рада по елементима обима и цијене рада и другим чињеницама и подацима које сматра релевантним.

Члан 17.

(Трошкови производних услуга)

(1) Трошкови производних услуга обухватају трошкове услуга на изради учинака, трошкове транспортних услуга, трошкове услуга одржавања, трошкове закупа, трошкове рекламе и пропаганде и остале производне трошкове.

(2) Регулисани енергетски субјект има право да надокнади трошкове екстерно набављених услуга у вези са радом и одржавањем средстава и испуњавањем прописаних обавеза у редовном пословању под условом да не посједује властите ресурсе за обављање одређене услуге, или да припадајући трошкови тих ресурса нису укључени у потребни приход, те да су набављене по преовлађујућим тржишним цијенама у вријеме набавке.

Члан 18.

(Нематеријални трошкови)

(1) Нематеријални трошкови обухватају трошкове непроизводних услуга (трошкове ревизије финансијских извјештаја, трошкове адвокатских услуга...), трошкове репрезентације, трошкове премије осигурања, трошкови пореза, трошкови доприноса укључујући регулаторну накнаду, трошкове платног промета и остале нематеријалне трошкове.

(2) Оправданост трошка оцјењује се према природи трошка, анализом сврсисходности настанка трошка, имајући у виду околности и вријеме настанка трошка.

Члан 19.

(Трошкови општих и административних послова)

(1) Трошкови општих, административних и других послова које за регулисани енергетски субјект обавља организациони дио истог правног лица или повезано правно лица могу се укључити у потребни приход уколико:

- а) постоји јасна спецификација услуга у вези са обављањем регулисане дјелатности енергетског субјекта,
- б) се трошкови алоцирају или примјеном утврђених јединичних цијена сваке услуге или на основу очигледних, примјенљивих и образложених кључева за алокацију.

(2) Трошкови организационих дијелова и регулисаних енергетских субјеката из става (1) овог члана одобравају се на исти начин и по истим критеријумима као трошкови регулисане дјелатности.

Члан 20.

(Трошкови губитака природног гаса)

- (1) У оправдане трошкове транспортног система природног гаса укључује се и трошак транспортних губитака природног гаса.
- (2) Ниво одобрених транспортних губитака природног гаса утврђује се у процентима од преузете количине природног гаса.
- (3) Приликом признавања нивоа одобрених транспортних губитака у транспортном систему користе се подаци о структури и стању система и мјерних уређаја, структури потрошње, упоредне анализе других сличних транспортних система и други расположиви подаци.
- (4) Трошкови за надокнаду губитака природног гаса у транспортном систему признају се у висини потребној за покривање одобрених губитака по цијени набавке природног гаса.

Одјељак Б. Регулативна основа и поврат на капитал

Члан 21.

(Регулативна основа)

- (1) Регулативна основа је нето вриједност ангажованих сталних средстава за обављање регулисане енергетске дјелатности и нето вриједност трајних обртних средстава неопходних за редовно обављање регулисане дјелатности.
- (2) Нето вриједност сталних средстава признаје се као износ набавне вриједности или тржишне/фер вриједности умањене за акумулисану амортизацију и акумулисани губитак због обезвређења средстава, али само за средства која се ефективно користе за обављање регулисане енергетске дјелатности.
- (3) Нематеријална средства, осим гудвила, могу се укључити у регулативну основу на исти начин и на основу истих критеријума као и материјална средства,
- (4) Гудвил (Goodwill) се не признаје у регулативној основи, без обзира на који начин је настао.

Члан 22.

(Повећање регулативне основе)

- (1) У регулативну основу укључују се средства у припреми, а у вези са изградњом нових и реконструкцијом постојећих сталних средстава која се користе за обављање регулисане дјелатности, ако се може потврдити да ће та средства бити активирана током тарифног периода и ако Регулаторна комисија оцјени да су улагања оправдана.
- (2) Регулаторна комисија оцјењује улагање у стална средства за обављање регулисане дјелатности са становишта оправданости, изводљивости и циљева који се њиме постижу, имајући у виду услове, околности и доступне информације у вријеме доношења одлуке о улагању, руководећи се начелом обазривости.

Члан 23.

(Смањење регулативне основе)

(1) Из регулативне основе искључује се вриједност бесплатно преузетих средстава, као што су донације, пренос средстава без накнаде, учешће грађана у изградњи објеката, као и остала средства која ће бити расходована током тарифног периода.

(2) Регулисани енергетски субјекти дужни су да воде ажурну евиденцију о свим средствима примљеним без накнаде и о донацијама за стална средства, о њиховој фер вриједности, обрачуну амортизације и књиговодственој вриједности, отпису и расходовању.

Члан 24.

(Трајна обртна средства)

У регулативну основу се укључује нето вриједност трајних обртних средстава (нето текућа или обртна имовина) у висини минимално потребног износа за одржавање залиха материјала и резервних дијелова за неометано одвијање регулисане дјелатности, потребног износа за финансирање потраживања од купаца, узимајући у обзир период везивања текућих потраживања базне године у односу на период везивања обавеза према добављачима, те минимални дневни ниво готовине.

Члан 25.

(Стопа поврата на капитал)

(1) Стопа поврата на позајмљени капитал за финансирање регулативне основе признаје се само у висини обазриво и рационално ангажованих туђих средстава, а на основу пондерисане просјечне каматне стопе на кредит из којих се финансира регулативна основа, према стању у пословним књигама енергетског субјекта.

(2) Стопу поврата из става (1) овог члана одобрава Регулаторна комисија на основу приједлога и података регулисаног енергетског субјекта и иста не може бити виша од каматне стопе на већ узете дугорочне кредите и зајмове.

(3) Стопа поврата на власнички капитал успоставља се на начин који одражава специфични ризик енергетског субјекта и преовлађујуће услове прибављања капитала на финансијском тржишту у тарифном периоду.

(4) Висина стопе поврата зависи од начина утврђивања регулативне основе и структуре капитала за нове инвестиције, при чему се посебно разматра висина стопе поврата на капитал за стара стална средства и за нова стална средства.

Члан 26.

(Одобрени поврат на капитал)

(1) Трошкови капитала у износу обрачунатог поврата на уложени капитал израчунавају се примјеном пондерисане просјечне цијене капитала на регулативну основу.

(2) Просјечна пондерисана цијена капитала представља стопу приноса на уложени власнички и позајмљени капитал за обављање дјелатности, а израчунава се као пондерисани просјек стопе одобрене добити у односу на власнички капитал и просјечне каматне стопе у односу на позајмљени капитал за финансирање регулативне основе.

(3) Приликом утврђивања поврата на власнички капитал, Регулаторна комисија води рачуна да се као одбитна ставка узме у обзир или износ ревалоризационе резерве средстава укључених у регулативну основу која се воде по процијењеној фер вриједности умањењем основице за обрачун или износ реализованог ревалоризационог вишка по основу реализације (амортизације или расхода) средстава укључених у регулативну основу која се воде по процијењеној фер вриједности умањењем обрачунатог износа поврата, што зависи од рачуноводствене политике регулисаног енергетског субјекта.

Одјељак В. Обрачун пореза

Члан 27.

(Порези)

(1) Приликом утврђивања одобреног потребног прихода, износ пореза се обрачунава на основицу утврђену у структури одобреног потребног прихода примјеном прописа Републике Српске, Босне и Херцеговине и важећих рачуноводствених стандарда.

(2) Обрачунати порез на добит признаје се примјеном прописане стопе на одобрени износ поврата на власнички капитал у складу са важећим прописима и укључује се у одобрени потребни приход.

Одјељак Г. Остали приходи

Члан 28.

(Остали приходи)

(1) Потребни приход регулисаног енергетског субјекта утврђен на начин наведен у одредбама чланова 6. до 27. овог правилника умањује се за износ осталих прихода које енергетски субјект остварује коришћењем средстава укључених у регулативну основу или радом запослених чији примања су укључена у трошкове периода, као што су приходи од корисника ван Републике Српске, приходи од продаје нуспроизвода, приходи од активирања властитих учинака, приходи од накнаде за прикључење приходи од продаје средстава, разграничени дио прихода периода по основу реализације донираних средства и средстава примљених без накнаде и други приходи.

(2) Приликом утврђивања осталих прихода из става (1) овог члана, Регулаторна комисија узима у обзир остварење у базној години за сваку врсту прихода, структуру средстава укључених у регулативну основу и припадајуће трошкове, као и друге чињенице које могу утицати на висину остварених осталих прихода у тарифном периоду, што подносилац захтјева доказује у тарифном поступку.

Члан 29.

(Накнада за прикључење као остали приход за дјелатност транспорта)

(1) У складу са начелом универзалног и равноправног приступа природном гасу, накнада за прикључење на транспортни систем коју зарачунава регулисани енергетски субјект, у складу са Правилником о методологији за обрачунавање трошкова прикључење на дистрибутивни или транспортни систем заснована је на

трошковима прикључења и на одговарајући начин се узима у обзир приликом утврђивања одобреног потребног прихода из члана 28. став (1) овог правилника.

(2) Износ накнада за прикључење из претходног става који је утврђен као приход текућег периода сматра се осталим приходом од транспортне дјелатности остварен коришћењем лиценцираних средстава и представља одбитну ставку код утврђивања одобреног потребног прихода.

Одјељак Д. Подешавање одобреног потребног прихода

Члан 30.

(Подешавање прихода због неискоришћености капацитета)

У случају да је искоришћеност транспортног система по максималном дневном годишњем капацитету у односу на максимални технички капацитет система или дионице система мања од 50%, поврат на капитал се коригује према слjedeћој формули:

$$PKk=PK*Sti/50 \quad (1)$$

PKk - кориговани поврат на капитал,

PK - поврат на капитал,

Sti - степен искоришћења транспортног система у процентима.

Члан 31.

(Утврђивање одобреног потребног прихода за нове енергетске субјекте)

Одобрени потребан приход регулисаних енергетских субјеката који почињу са радом, односно у претходном периоду нису обављали регулисану дјелатност за коју им се одобрава потребан приход, те немају податке о остварењу у базној години, утврђује се на основу планираних величина (почетни биланс стања, план инвестиције, план трошкова рада и одржавања, план прикључења нових корисника, план потрошње и друго) тог енергетског субјекта и одобрених потребних прихода енергетских субјеката одговарајуће дјелатности у Републици Српској или у окружењу.

ДИО ТРЕЋИ - ТАРИФНИ СИСТЕМ И ТАРИФНИ ДИЗАЈН ЗА ПРИСТУП И КОРИШЋЕЊЕ ТРАНСПОРТНОГ СИСТЕМА И УПРАВЉАЊЕ ТРАНСПОРТНИМ СИСТЕМОМ

ГЛАВА I – ТАРИФНИ СИСТЕМ

Члан 32.

(Тарифни елементи за приступ и коришћење транспортног система)

Тарифни елементи за обрачунавање цијене обављања дјелатности транспорта природног гаса, су:

- капацитет (изражен у $Sm^3/дан$),

- потрошња (изражена у Sm^3).

Члан 33.

(Тарифни елемент за управљање транспортним системом)

Тарифни елемент за обрачунавање цијене услуге управљања транспортним системом је потрошња и изражава се у (Sm^3).

Члан 34.

(Улази и излази транспортног система)

За тарифне елементе из члана 32. и члана 33. овог правилника утврђују се цијене, односно тарифни ставови за све улазе и излазе транспортног система.

Члан 35.

(Прекидни и непрекидни капацитет)

(1) Услуге транспорта природног гаса могу бити на непрекидној и прекидној основи у зависности од уговора о транспорту.

(2) Услуге непрекидног и прекидног транспорта уговарају се на годишњем, мјесечном и дневном нивоу.

Члан 36.

(Повратни капацитет)

Цијена, односно тарифни став за повратни капацитет једнак је $1/10$ цијене, односно тарифног става за прекидни капацитет за тарифни период.

Члан 37.

(Прекид испоруке уговореног непрекидног капацитета)

У случају да транспортер или оператер транспортног система природног гаса прекину испоруку природног гаса за уговорени непрекидни капацитет, својом кривицом, у трајању већем од 24 сата непрекидно, оператер ће пропорционално времену прекида и уговореног периода умањити рачун за тарифни елемент капацитет.

Члан 38.

(Прекид испоруке уговореног прекидног капацитета)

(1) У случају да дође до прекида уговореног прекидног капацитета (годишњег или мјесечног) цијена, односно тарифни став за капацитет се умањује у зависности од трајања прекида како слиједи:

- а) у укупном трајању прекида уговореног прекидног капацитета мањем од 5% цијена капацитета се умањује за 10%,
- б) у укупном трајању прекида уговореног прекидног капацитета од 5% до 25% цијена капацитета се умањује за 30%,
- в) у укупном трајању прекида уговореног прекидног капацитета од 25% до 50% цијена капацитета се умањује за 70%,
- г) у укупном трајању прекида уговореног прекидног капацитета већем од 50% цијена капацитета се не наплаћује.

(2) У случају прекида уговореног дневног прекидног капацитета у било ком обиму дневни капацитет се не наплаћује.

Члан 39.

(Прекорачење уговореног капацитета)

(1) У случају да дође до прекорачења максималног уговореног капацитета у односу на уговорени максимални капацитет у проценту мањем од 5% обрачун се врши као за уговорени капацитет.

(2) У случају да дође до прекорачења искоришћеног капацитета у односу на уговорени у проценту једнаком или већем од 5% обрачун разлике преко прекорачења из става (1) овог члана се врши по цијени, односно тарифном ставу 30% већем од цијене, односно тарифног става за уговорени капацитет, за вријеме за који је капацитет уговорен.

Члан 40.

(Тарифни елемент потрошња транспортног система)

Вриједност тарифни елемент потрошња утврђује се као збир потрошњи корисника транспортног система за уговорене непрекидне и прекидне капацитете.

ГЛАВА II – МЕТОДОЛОГИЈА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЦИЈЕНА И ТАРИФНИХ СТАВОВА

Члан 41.

(Расподјела одобреног потребног прихода)

Одобрени потребан приход регулисаних енергетских субјеката потребан за обављање дјелатност транспорта и управљања транспортним системом остварује се из тарифних елемената капацитет и потрошња и дијели се на дио који се остварује на улазима у транспортни систем и дио који се остварује на излазима из транспортног система.

Члан 42.

(Достава података оператеру транспортног система)

(1) Корисници система су дужни најкасније до 01.10. текуће године доставити оператеру транспортног система податке потребне за израчунавање обрачунских величина за наредну годину како слиједи:

- а) врсту капацитета, непрекидни или прекидни капацитет, годишњи, мјесечни или дневни,
- б) мјесто улаза и излаза транспортног система,
- в) максимални дневни капацитет за период транспорта и
- г) план потрошње гаса са годишњом, мјесечном и дневном динамиком.

(2) Тарифни елемент капацитет за корисника транспортног система који први пут приступа и користи транспортни систем утврђује се на основу података о уговореном максималном дневном капацитету природног гаса из плана потрошње природног гаса.

Члан 43.

(Утврђивање калкулативне вриједности капацитета)

- (1) Калкулативни непрекидни и прекидни капацитет на годишњем нивоу утврђује се као збир уговорених непрекидних и прекидних годишњих капацитета.
- (2) Калкулативни непрекидни и прекидни капацитет на мјесечном нивоу утврђује се као збир трећина непрекидних и прекидних уговорених капацитета за поједини мјесец помножен са учешћем максималног мјесечног капацитета за поједини мјесец у односу на максимални годишњи капацитет.
- (3) Калкулативни непрекидни и прекидни капацитет на дневном нивоу утврђује се као збир тридесетина непрекидних и прекидних уговорених капацитета дневних капацитета за поједини мјесец помножен са учешћем максималног мјесечног капацитета за поједини мјесец у односу на максимални годишњи капацитет.
- (4) Калкулативна вриједност капацитета на основу ког се израчунавају цијене и тарифни ставови за кориснике транспортног система утврђује се као збир обрачунског непрекидног и прекидног годишњег капацитета, обрачунског непрекидног и прекидног капацитета на мјесечном нивоу и обрачунског непрекидног и прекидног капацитета на дневном нивоу према формули:

$$KK = K_{npg} + \frac{1}{3} \sum_{i=1}^{12} K_{mi} \frac{K_{mmi}}{K_{mg}} + \frac{1}{3} \frac{1}{10} \sum_{i=1}^{12} K_{di} \frac{K_{mmi}}{K_{mg}} \quad (2)$$

гдје су:

- KK – калкулативна вриједност капацитета која се користи за израчун цијена и тарифних ставова за капацитет ($\text{Sm}^3/\text{год}$),
- K_{npg} – годишњи непрекидни и прекидни уговорени капацитет ($\text{Sm}^3/\text{дан}/\text{год}$),
- K_{mg} – максимални уговорени годишњи капацитет ($\text{Sm}^3/\text{дан}/\text{год}$),
- K_{mi} – мјесечни непрекидни и прекидни уговорени капацитет за i -ти мјесец ($\text{Sm}^3/\text{дан}/\text{мј}$),
- K_{mmi} – максимални уговорени мјесечни капацитет за i -ти мјесец ($\text{Sm}^3/\text{дан}/\text{мј}$) и
- K_{di} – збир уговорених дневних непрекидних и прекидних капацитета за i -ти мјесец ($\text{Sm}^3/\text{мј}$).

Члан 44.

(Утврђивање цијена капацитета дјелатности транспорта)

- (1) Цијене капацитета утврђују се на основу цијене калкулативне вриједности капацитета која се израчунава као количник одобреног потребног прихода за дјелатност транспорта алоцираног на тарифни елемент капацитет и калкулативне вриједности капацитета.
- (2) Цијене капацитета се израчунавају за годишњи, мјесечне и дневне уговоре непрекидног и прекидног капацитета.
- (3) Цијена за прекидни капацитет једнака је цијени за непрекидни капацитет.
- (4) Цијена за непрекидни и прекидни годишњи капацитет једнак је цијени обрачунског капацитета.

(5) Цијена за непрекидни и прекидни мјесечни капацитет једнак је трећини цијене обрачунског капацитета помноженој са односом максималног мјесечног капацитета и максималног годишњег капацитета (мјесечни коефицијенти).

(6) Цијена за непрекидни и прекидни дневни капацитет једнак је тридесетини цијене обрачунског капацитета помноженој са односом максималног мјесечног капацитета и максималног годишњег капацитета (дневни коефицијенти).

Члан 45.

(Утврђивање цијене потрошње дјелатности транспорта)

Цијена потрошње за дјелатност транспорта израчунава се као количник одобреног потребног годишњег прихода транспортера природног гаса распоређеног на тарифни елемент потрошња и укупне количине природног гаса која се испоручује корисницима природног гаса и изражава се у $KM/1000 Sm^3$.

Члан 46.

(Расподјела (алокација) трошкова транспорта на тарифне елементе)

(1) На тарифне елементе капацитета за обрачун дјелатности транспорта алоцирају се фиксни трошкови транспортног система и поврат на капитал уложен у стална средства транспортног система.

(2) На тарифни елемент потрошња алоцирају се варијабилни трошкови транспортног система као што су трошкови:

- а) технолошког гаса који се искористи у процесу транспорта природног гаса,
- б) губитака природног гаса у транспортном систему,
- в) прераспоредени дио трошкова капацитета, у складу са дизајном тарифа итд.

(3) Транспортер може дио трошкова капацитета прераспоредити на тарифни елемент потрошња ако се тиме утиче на боље коришћење расположивог капацитета, водећи рачуна о стимулисању равномјерне потрошње и времену коришћења максималног капацитета.

Члан 47.

(Утврђивање цијене управљања транспортним системом)

(1) Цијена потрошње за управљање транспортним системом је јединствена за транспортни систем природног гаса на територији Републике Српске и примјењује се за све кориснике транспортног система у Републици Српској.

(2) Цијена потрошње за управљање транспортним системом израчунава се као количник одобреног потребног прихода енергетског субјекта за управљање транспортним системом за природни гас и укупне количине природног гаса који се испоручује из транспортног система за природни гас на територији Републике Српске, којим управља оператер транспортног система, а изражава се у $KM/1000 Sm^3$.

ГЛАВА III – ТАРИФНИ СТАВОВИ ЗА КОРИШЋЕЊЕ И УПРАВЉАЊЕ ТРАНСПОРТНИМ СИСТЕМОМ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Члан 48.

(Тарифни елементи и цијене по дионицама транспортног система)

- (1) Тарифни елементи и цијене коришћења транспортног система природног гаса утврђују се посебно за сваку дионицу транспортног система, према Табели 1. Прилога 2. овог правилника.
- (2) Регулисани енергетски субјекти који обављају дјелатност транспорта израчунавају и објављују вриједност обрачунског тарифног елемента капацитет и цијену за непрекидни годишњи капацитет у складу са члановима 43. и 44. и Табели 1. Прилога 2. овог правилника.
- (3) Регулисани енергетски субјекти који обављају дјелатност транспорта израчунавају и објављују мјесечне и дневне коефицијенте на основу којих се утврђују цијене на мјесечном и дневном нивоу у складу са чланом 43. и 44. и Табелама 4. и 5. Прилога 2. овог правилника.
- (4) Приликом утврђивања тарифних елемената и цијена за више дионица једног транспортера може се поднијети један или више захтјева.

Члан 49.

(Утврђивање тарифних ставова за транспорт природног гаса и управљања транспортним системом природног гаса за систем улаз-излаз)

- (1) Регулаторна комисија на основу одобрених цијена за све дионице транспортног система и цијена оператера транспортног система, утврђује тарифне ставове улазних и излазних тачака транспортног система.
- (2) Улазни тарифни ставови обухватају дионице од улаза у транспортни систем до првог чвора, а излазни тарифни ставови обухватају остале дионице од првог улазног чвора до излаза из транспортног система, према Прилогу 2. овог правилника.
- (3) Оператер транспортног система објављује овако утврђене тарифне ставове на својој интернет страници и у Службеном гласнику Републике Српске.

Члан 50.

(Обрачун трошкова транспортног система)

- (1) Оператер транспортног система врши обрачун и доставља кориснику транспортног система рачун на коме су исказане сљедеће ставке:
 - а) мјесечни износ за улазни капацитет по сљедећим врстама закупа улаза:
 - мјесечни износ за уговорени непрекидни годишњи капацитета на основу тарифних ставова из Табеле 2. Прилога 2. овог правилника,
 - мјесечни износ за уговорени непрекидни мјесечни капацитет који се добија на основу тарифних ставова из Табеле 2. и мјесечних коефицијената из Табеле 4. Прилога 2. овог правилника,
 - мјесечни износ за уговорени непрекидни дневни капацитет који се добија на основу тарифних ставова из Табеле 2. и дневних коефицијената из Табеле 5. Прилога 2. овог правилника,

- мјесечни износ за уговорени прекидни годишњи капацитета на основу тарифних ставова из Табеле 2. Прилога 2. овог правилника,
 - мјесечни износ за уговорени прекидни мјесечни капацитет који се добија на основу тарифних ставова из Табеле 2. и мјесечних коефицијената из Табеле 4. Прилога 2. овог правилника,
 - мјесечни износ за уговорени прекидни дневни капацитет који се добија на основу тарифних ставова из Табеле 2. и дневних коефицијената из Табеле 5. Прилога 2. овог правилника,
- б) мјесечни износ за потрошњу на улазу који се добије на основу потрошње корисника система и тарифног става за потрошњу из Табеле 2. Прилога 2. овог правилника (цијена потрошње за транспорт и цијена потрошње за управљање транспортним системом из члана 46. овог правилника),
- в) мјесечни износ за излазни капацитет по сљедећим врстама закупа улаза:
- мјесечни износ за уговорени непрекидни годишњи капацитета на основу тарифних ставова из Табеле 2. Прилога 2. овог правилника,
 - мјесечни износ за уговорени непрекидни мјесечни капацитет који се добија на основу тарифних ставова из Табеле 2. и мјесечних коефицијената из Табеле 4. Прилога 2. овог правилника,
 - мјесечни износ за уговорени непрекидни дневни капацитет који се добија на основу тарифних ставова из Табеле 2. и дневних коефицијената из Табеле 5. Прилога 2. овог правилника,
 - мјесечни износ за уговорени прекидни годишњи капацитета на основу тарифних ставова из Табеле 2. Прилога 2. овог правилника,
 - мјесечни износ за уговорени прекидни мјесечни капацитет који се добија на основу тарифних ставова из Табеле 2. и мјесечних коефицијената из Табеле 4. Прилога 2. овог правилника,
 - мјесечни износ за уговорени прекидни дневни капацитет који се добија на основу тарифних ставова из Табеле 2. и дневних коефицијената из Табеле 5. Прилога 2. овог правилника,
- г) мјесечни износ за потрошњу на излазу који се добије на основу потрошње корисника система и тарифног става за потрошњу из Табеле 3. Прилога 2. овог правилника.
- (2) Оператер транспортног система мора кориснику доставити у прилогу рачуна, или му на други начин учинити доступним израчун по појединим ставкама из става (1) овог члана.

ДИО ЧЕТВРТИ - ТАРИФНИ СИСТЕМ И ТАРИФНИ СТАВОВИ ЗА СКЛАДИШТЕЊЕ И УПРАВЉАЊЕ СКЛАДИШНИМ СИСТЕМОМ

Члан 51.

(Тарифни елементи система за складиштење природног гаса)

(1) Тарифни елементи система за складиштење природног гаса и управљање складишним системом су:

- потрошња која се изражава у (1000 Sm³),
- складиштење природног гаса које се изражава у (1000 Sm³/дан).

Члан 52.

(Тарифни ставови за складиштења природног гаса)

(1) Тарифни ставови за складиштење и управљање складишним системом природног гаса утврђују се на основу потребног прихода за обављање услуга пуњења, складиштења и пражњења природног гаса.

(2) Трошкови пуњења и пражњења природног гаса распоређују се на тарифни елемент потрошња, при чему се утврђују посебни тарифни ставови за услугу пуњења и услугу пражњења природног гаса.

(3) Трошкови везани за дужину коришћења складишног простора распоређују се на тарифни елемент складиштење природног гаса.

ДИО ПЕТИ - ТАРИФНИ ПОСТУПАК

Члан 53.

(Покретање тарифног поступка)

(1) Одобрени потребан приход регулисаних енергетских субјеката, цијене и тарифни ставови утврђује се у тарифном поступку.

(2) Тарифни поступак се покреће подношењем захтјева за одобрење тарифа од стране регулисаног енергетског субјекта.

Члан 54.

(Разлози за покретање тарифног поступка)

(1) Захтјев из претходног става се може односити на потпуну или дјелимичну промјену тарифа.

(2) Захтјев за покретање тарифног поступка за одобрење цијена, односно тарифних ставова може се поднијети ради промјене одобреног потребног прихода услед промјене једне или више компоненти потребног прихода.

Члан 55.

(Вођење тарифног поступка)

- (1) Регулаторна комисија води тарифни поступак и одлучује на начин утврђен одредбама овог правилника и Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби.
- (2) Терет доказивања у тарифном поступку је на подносиоцу захтјева.
- (3) Ради заштите интереса корисника система и правичног вођења поступка тарифни поступци пред Регулаторном комисијом су јавни.
- (4) Енергетски субјект има право на заштиту повјерљивих информација у складу са одредбама Правилника о повјерљивим информацијама.

Члан 56.

(Подносиоци захтјева)

- (1) Захтјев за одобрење цијена или тарифних ставова подноси Регулаторној комисији регулисани енергетски субјект и то:
 - а) регулисани енергетски субјект корисник дозволе за транспорт природног гаса подноси захтјев за одобрење цијена за кориснике транспортног система,
 - б) регулисани енергетски субјект корисник дозволе за оператера транспортног система природног гаса подноси захтјев за одобрење цијене за оператера транспортног система,
 - в) регулисани енергетски субјект корисник дозволе за складиштење природног гаса за одобрење тарифних ставова за кориснике система складишта природног гаса.
- (2) Једно или више регулисаних енергетских субјекта могу именовати физичко или правно лице да припреми захтјев и да их заступа у тарифном поступку.

Члан 57.

(Збирни захтјев)

- (1) Корисници дозволе за исту дјелатност у Републици Српској могу поднијети заједнички - збирни захтјев Регулаторној комисији за одобрење тарифа.
- (2) У захтјеву из става (1) овог члана подносилац је дужан да за сваки регулисани енергетски субјект посебно достави прописане обрасце и документацију, на основу којих се може утврдити оправданост трошкова обављања регулисане дјелатности и утврдити одобрени потребни приход за сваки регулисани енергетски субјект за који је поднесен збирни захтјев.

Члан 58.

(Достављање захтјева)

- (1) Захтјев за одобрење цијена или тарифних ставова од стране регулисаног енергетског субјекта подноси се на обрасцима прописаним од стране Регулаторне комисије, који су доступни на интернет страници и у просторијама Регулаторне комисије.
- (2) Подносилац захтјева уз попуњени образац захтјева доставља и попуњене прописане обрасце и осталу потребну документацију као што је прописано

Правилником о извјештавању, те друге документе које сматра релевантним за доказивање података из захтјева.

(3) Захтјев, обрасци и документација из става (1) овог члана достављају се у писаној форми, овјерени и потписани од стране лица овлашћеног за заступање подносиоца у једном примјерку и на електронском медију - заштићеном компакт диску, у прикладном формату (*.doc, *.xls, *.pdf).

(4) Изјаву о тачности и вјеродостојности достављених података под пуном материјалном и кривичном одговорношћу потписује лице овлашћено за заступање подносиоца захтјева.

(5) Подносилац захтјева који је претходно доставио Регулаторној комисији прописане обрасце и пратећу документацију, није обавезан исте обрасце и документацију достављати приликом подношења захтјева за одобрење цијена или тарифних ставова.

Члан 59.

(Прописани обрасци са техничким и финансијским подацима)

(1) Основни технички подаци достављају се у обрасцима прописаним Правилником о извјештавању и обухватају податке о техничким параметрима постројења и њиховој вриједности, укључујући податке о техничким карактеристикама свих постројења и опреме која служи за обављање регулисане дјелатности.

(2) Финансијски подаци достављају се у обрасцима прописаним Правилником о извјештавању и односе се на стања и пословне промјене у вези са обављањем регулисане дјелатности енергетског субјекта, исказане у финансијским извјештајима и другим евиденцијама, који се воде и исказују у складу са одредбама члана 9. овог правилника и члана 33. Закона.

Члан 60.

(Обавеза независне ревизије)

(1) Регулисани енергетски субјект дужан је да за сваку пословну годину за коју се подносе финансијски подаци у тарифном поступку обезбиједи мишљење независног ревизора о тачности и поузданости података исказаних у финансијским извјештајима.

(2) Без обзира на власништво и облик организовања, енергетски субјект дужан је да води рачуне и евиденције, припрема, израђује и објављује финансијске извјештаје и обезбјеђује њихову ревизију у складу са одредбама Закона о рачуноводству и ревизији и Закона о јавним предузећима.

(3) Енергетски субјект који обавља двије или више регулисаних дјелатности или енергетски субјект који поред регулисаних обавља друге дјелатности, дужан је да обезбиједи мишљење независног ревизора о извршеној алокацији средстава, обавеза, прихода и расхода на сегменте рачуноводствено раздвојених дјелатности.

Члан 61.

(Утврђивање комплетности захтјева)

(1) Регулаторна комисија прегледа поднесени захтјев и уколико утврди да је исти комплетан, објављује обавјештење за јавност о поднесеном захтјеву.

(2) Ако захтјев садржи недостатак који спречава поступање по њему, подносилац захтјева се у писаној форми обавјештава о недостатку, одређује му се рок од 30 дана у коме је дужан да недостатке отклони и упозорава се на посљедице у случају неотклањања недостатака или недостављања додатне документације или информације у одређеном року.

(3) Захтјев се сматра комплетним када су уз захтјев поднесени сви тражени документи у складу са Правилником о извјештавању и овим правилником.

(4) Уколико подносилац захтјева за одобрење цијена или тарифних ставова не поднесе све прописане податке или достави непотпуне и недокументоване податке уз свој захтјев за одобрење тарифа ни након истека остављеног рока, Регулаторна комисија закључком одбацује захтјев или врши процјену недостајућих података и наставља тарифни поступак у складу са члановима 66, 67. и 68. овог правилника.

Члан 62.

(Обавјештавање подносиоца о поднесеном захтјеву за одобрење тарифа)

(1) Регулисани енергетски субјект које подноси захтјев за одобрење цијена или тарифних ставова доставља појединачна обавјештења о поднијетом захтјеву свим корисницима/купцима на прикладан начин.

(2) Обавијест из става (1) овог члана садржи:

- а) проценат предложене промјене тарифа за тог корисника/купца,
- б) предложени датум почетка примјене предложене промјене тарифе,
- в) право корисника/купца да затражи информације везане за садашње и предложене тарифе,
- г) информацију да су расправе у току тарифног поступка отворене за јавност.

Члан 63.

(Јавне расправе)

(1) Регулаторна комисија доноси одлуку о врсти, броју, мјесту и времену одржавања јавних расправа које ће одржати у тарифном поступку, предмету расправе, начину и роковима достављања коментара јавности, водитељу поступка, а када је у питању формална расправа утврђује критеријуме и рок за стицање статуса умјешача у тарифном поступку.

(2) У тарифном поступку одржава се јавна расправа на којој се омогућава подносиоцу захтјева и другим учесницима у поступку да докажу своје наводе, те да изнесу и документују чињенице од значаја за поступак који се води.

(3) Друга заинтересована лица која нису добила статус учесника у поступку имају право подносити коментаре у свим фазама поступка, која се могу узети у разматрање у складу са процедуралним правилима Регулаторне комисије.

Члан 64.

(Обавјештење за јавност)

(1) О поднесеном захтјеву и одржавању јавне расправе Регулаторна комисија објављује обавјештење за јавност које садржи:

- а) мјесто и вријеме одржавања расправе,
- б) назив подносиоца захтјева,
- в) предмет расправе,
- г) опис садржаја захтјева за покретање тарифног поступка,
- д) критеријуме и рок за подношење захтјева за стицање статуса умјешача у тарифном поступку, када се ради о формалној расправи,
- е) начин и рок за достављање коментара,
- ж) информације о могућности увида у документацију (захтјев).

(2) Обавјештење за јавност се објављујем у дневним новинама које су доступне на цијелој територији Републике Српске, на огласној табли и интернет страници Регулаторне комисије.

(3) Јавности се не могу дати на увид информације које су, на захтјев подносиоца, заштићене клаузулом повјерљивости у складу са одредбама Правилника о повјерљивим информацијама.

Члан 65.

(Додатни подаци и чињенице)

(1) У току тарифног поступка Регулаторна комисија има право да тражи додатне податке и информације од значаја за утврђивање тарифе за услуге у сектору природног гаса.

(2) Подносилац захтјева је дужан достављати податке и информације и сарађивати са Регулаторном комисијом и на захтјев Регулаторне комисије, да достави на увид све захтијеване податке и чињенице којима располаже.

(3) У случају да регулисани енергетски субјект у остављеном року не достави тражене податке и документацију, Регулаторна комисија може обуставити тарифни поступак.

Члан 66.

(Разлози за процјену)

Процјена података може се радити у случају да се захтјев не може сматрати комплетним, јер регулисани енергетски субјект који подноси захтјев:

- а) у претходном периоду није обављао регулисану енергетску дјелатност за коју подносио захтјев,
- б) није извршио рачуноводствено раздвајање дјелатности или није доставило адекватне финансијске извјештаје у складу са одредбама овог правилника, Правилника о извјештавању и Јединственог регулаторног контног плана или
- в) није доставило све тражене податке.

Члан 67.

(Процјена недостајућих података)

(1) Уколико подносилац захтјева за одобрење тарифе не посједује све прописане податке, или не посједује све потребне документе и доказе на којима заснива свој захтјев, подносилац може доставити процјену недостајућих података, са

образложењем у којем се наводе извори који су коришћени, метод рада и друге чињенице које су значајне за поступак.

(2) На основу члана 66. тачка б) регулисани енергетски субјект који, поред регулисане дјелатности, обавља нерегулисане дјелатности или обавља више регулисаних енергетских дјелатности, дужан је у свом захтјеву направити процјену припадајућих средстава и трошкова по дјелатностима.

(3) Процјена из става (1) овог члана обавезно садржи образложење примијењених критеријума и поступака за алокацију средстава и трошкова.

(4) Регулаторна комисија може извршити процјену недостајућег податка на основу упоредних података за исту или сличну дјелатност или наручити израду процјене од квалификованог процјенитеља, при чему трошкове такве процјене сноси подносилац захтјева.

Члан 68.

(Оцјена поузданости процјене)

Ако процјена недостајућих података урађена у складу са чланом 67. не обезбиједи довољно поуздане податке потребне за одлучивање о цијенама и тарифним ставовима поступак се обуставља и захтјев се одбацује.

Члан 69.

(Оцјена доказа)

(1) У току тарифног поступка одлучне чињенице се утврђује на основу савјесне и брижљиве оцјене сваког доказа посебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата цјелокупног поступка.

(2) На основу прикупљених доказа:

- а) разматрају се и верификују сви трошкови и приходи достављени као основа предложеним цијенама и тарифним ставовима, те прихватају, одбијају у цјелости или дјелимично или преиначује било која ставка која није оправдана;
- б) разматрају се и верификују сва средства која су предложена да буду дио регулативне основе, те се поједине ставке прихватају, одбијају у цјелости или дјелимично или преиначују вриједности било којег од тих средстава;
- в) прихвата се, одбија у цјелости или дјелимично или преиначује свака величина или анализа коришћена за израчунавање предложене тарифе и
- г) прихвата се предложени тарифни дизајн или подешава на одговарајући начин.

Члан 70.

(Извјештај водитеља поступка)

(1) Након одржане јавне расправе, водитељ поступка сачињава извјештај у писаној форми са препоруком за доношење одлуке о тарифном поступку, који доставља подносиоцу захтјева и одређује му рок за подношења коментара на извјештај.

(2) Извјештај водитеља поступка са ставом по поднесеним коментарима доставља се Регулаторној комисији, ради доношења коначна одлуке.

Члан 71.

(Рок за окончање тарифног поступка)

- (1) Коначна одлука у тарифном поступку доноси се најкасније у року од шест мјесеци, од дана доставе комплетног захтјева.
- (2) Ако се утврди да рок из става (1) овог члана, због сложености предмета није довољан, исти може бити продужен одлуком Регулаторне комисије, највише за три мјесеца.

Члан 72.

(Одлука Регулаторне комисије у тарифном поступку)

- (1) Регулаторна комисија на редовној сједници разматра извјештај са препоруком водитеља поступка, коментаре и приједлоге на извјештај учесника у поступку и других заинтересованих лица и доноси одлуку по захтјеву подносиоца којом се одређује:
 - а) да је захтјев утемељен и документован, те се даје сагласност на предложене тарифе, или
 - б) да захтјев није утемељен, те се као такав одбија, или
 - в) да је захтјев дјеломично утемељен и/или недокументован, тј. да тарифе нису одређене на начин прописан овим правилником те се врше одређена подешавања и одређују нове тарифе.
- (2) Одлука Регулаторне комисије је коначна и против исте се може покренути управни спор код надлежног суда.

Члан 73.

(Објављивање и примјена тарифе)

- (1) Регулаторна комисија доставља странама у поступку рјешења и одлуке о цијенама и тарифним ставовима у којима се поред одобрених цијена и тарифних ставова наводи и почетак њихове примјене.
- (2) Подносилац захтјева објављује акт о утврђеним тарифама у Службеном гласнику Републике Српске, на својој интернет страници и огласној табли.
- (3) Одлуке и рјешења које доноси Регулаторна комисија морају бити објављене на интернет страници Регулаторне комисије најкасније 17 дана прије почетка њихове примјене.
- (4) Регулисани енергетски субјекти дужни су рјешења и одлуке о цијенама и тарифним ставовима утврђене одлуком Регулаторне комисије учинити доступним својим корисницима најкасније 15 дана прије почетка њихове примјене.

Члан 74.

(Недозвољене активности)

Регулисаном субјекту није дозвољено да фактурише, потражује или наплаћује, за било коју регулисану дјелатност коју обавља на територији Републике Српске или за било коју услугу у вези с тим, већу или мању цијену или тарифни став од оних који су наведени у одлуци Регулаторне комисије којом се даје сагласност, односно утврђују цијене и тарифни ставови у складу са одредбама овог правилника.

Члан 75.

(Надзор над примјеном тарифа)

- (1) Регулаторна комисија врши редован надзор над примјеном утврђених цијена и тарифних ставова.
- (2) Регулаторна комисија може на властиту иницијативу или на иницијативу другог заинтересованог лица, покренути поступак провјере примјене прописаних цијена и тарифних ставова и пословне праксе која утиче на њих, те може подузети мјере у складу са својим надлежностима да се отклони неприхватљива пракса и непридржавање утврђених цијена и тарифних ставова.

ДИО ШЕСТИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 76.

(Тумачење)

- (1) Тумачење одредби овог правилника даје Регулаторна комисија.
- (2) Измјене и допуне овог правилника врше се по поступку који важи за његово доношење.

Члан 77.

(Ступање на снагу)

- (1) Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику Републике Српске.
- (2) Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о тарифној методологији у систему транспорта, дистрибуције, складиштења и снабдијевања природним гасом (Службени гласник Републике Српске, број 9/09).

Број: 01-195-5/14/P-84-154

Требиње, 21. мај 2014. године

Предсједник

Миленко Чокорило